

ΓΑΛΗΝΗ ΜΑΣΛΙΟΥΚ

Πέρυσι, μία από τις βραδιές του μήνα Απρίλη, κατά το τριήμερο ταξίδι μου στην πόλη του Λβιβ, έτυχε να παρευρεθώ στην παρουσίαση ενός βιβλίου με εκκεντρικό τίτλο εκκεντρικού συγγραφέα, σε ένα από τους πιο ξακουστούς καλλιτεχνικούς χώρους της ενδιαφέρουσας και απεριόριστα δημιουργικής πόλης. Αν καταφέρεις να ξεκλέψεις για την πόλη αυτή τρεις ώρες από το χρόνο σου, οπωσδήποτε θα έχεις την ευκαιρία να δεις, να ακούσεις και να αισθανθείς κάτι απόλυτα μοναδικό και ανεπανάληπτο!

Βρίσκομαι, λοιπόν, στο θρυλικό καλλιτεχνικό χώρο «Δζύγκα», στην οδό Βιρμένσκα, στην παρουσίαση βιβλίου του Ολέγ Κοροτάς με τίτλο «Μπουρδέλο για τους στρατιώτες», ακούω κάτι εντελώς διαφορετικό, απολαμβάνω μια ιδιαίτερη απαγγελία των έργων του Ποιητή και σκέψεις που γεννιούνται από το εκλεκτό κοινό. Ο μοναδικός Ολέγ Κοροτάς, με το ασυνήθιστο ποιητικό του έργο, κοσμοθεωρία, ταλέντο και τα «πιστεύω», από την ημέρα εκείνη θα είναι για πάντα παρών στη ζωή μου.

Μ' αρέσει να μοιράζομαι όλα τα καλά που μου χαρίζει η μοίρα μου, με τους φίλους μου. Παρακαλώ, γνωριστείτε! Ο Ολέγ Κοροτάς γεννήθηκε στις 8 Μαρτίου του 1976, στην πόλη του Ιβάνο-Φρανκίβσκ· είναι Ουκρανός ποιητής, φιλόσοφος, δημόσιο πρόσωπο. Έχει σπουδάσει στο τμήμα των Διεθνών Σχέσεων του Ουκρανικού Ελεύθερου Ινστιτούτου Διοίκησης Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας και στο Ινστιτούτο Φιλοσοφίας του Γιαγκιελονιανού Πανεπιστημίου, στην Κρακοβία (Δημοκρατία της Πολωνίας). Είναι δημιουργός τεσσάρων ποιητικών συλλογών, συμπεριλαμβανομένου και: «Ελεγείες της νήσου Πάτμος», «Ποιητής χωρίς αυτοκρατορία», «Μπουρδέλο για τους στρατιώτες». Έχει συγγράψει πάνω από είκοσι ανθολογίες διαφορετικών ειδών. Τα ποιήματά του έχουν μεταφραστεί σε ξένες γλώσσες. Το 2012, η Εθνική Ένωση Συγγραφέων της Ουκρανίας έχει υποβάλει την υποψηφιότητά του για το Διεθνές Λογοτεχνικό Βραβείο του Ολές Ουλιάνενκο. Όταν το έμαθε αυτό, αρνήθηκε. Στις 20 Μαΐου 2018, στο θέατρο Νεολαίος της πόλης Τσερνίγκιβ, πραγματοποιήθηκε η πρεμιέρα, βασισμένη στα έργα του Ολέγ Κοροτάς. Ο ίδιος έχει διακριθεί με το παράσημο του Αγίου Νικόλαου Θαυματουργού. Τώρα διαμένει στο Κίεβο.

Ολέγ Κοροτάς: “Πάθος αποτελεί μια βιοβιολογική ισορροπία της Ύπαρξης μεταξύ των μαθηματικών και μανιακών”

– Γνωριστήκαμε κατά την παρουσίαση της καινούριας σου ποιητικής συλλογής «Μπουρδέλο για τους στρατιώτες». Ο εκκεντρικός τίτλος αυτός πως εξηγείται;

– Ναι, γιατί και η δική μας ζωή είναι εκκεντρική. Από την εποχή, που η Χώρα μου έγινε οι αντίστοιχες «Θερμοπύλες» για την Ευρώπη, πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι ο ποιητής, κάτω από τις συνθήκες του πολέμου, βρίσκεται σε ένα πολύ δύσκολο δίλημμα: ή πρέπει να επιλέξει στο να υπηρετεί το λογοτεχνικό έργο ή τους ανθρώπους, τη μορφή ή το περιεχόμενο. Στη χριστιανική παράδοση, τον Ιησού δεν σταύρωσε ο ηγεμόνας Πόντιος Πιλάτος, αλλά η κοινωνία της Ιουδαίας υπό την κυριαρχία των Ρωμαίων, η οποία δεν μπορούσε

να συμβιβαστεί με την ιδέα του ειρηνισμού και αγάπης προς τον κόσμο, ακόμα και προς τους εισβολείς... Ο πόλεμος είναι δύσκολος: οι ιερόδουλες βοηθούν ως νοσοκόμες και οι ιερείς γίνονται στρατιωτικοί ιερείς. Γιατί; Επειδή έτσι είναι οι άνθρωποι. Θυμηθείτε από την ιστορία, οι κινητοί οίκοι ανοχής αποτελούσαν μέρος του στρατιωτικού συρμού. Πιστεύω ότι ο τίτλος του βιβλίου μου συνδυάζει την ιστορία των αρχαίων στρατιωτικών εκστρατειών με τη χριστιανική παράδοση της συγχώρεσης.

– Είστε Μέλος της Εθνικής Ένωσης Συγγραφέων της Ουκρανίας από πολύ νέος, από την ηλικία των 21 χρόνων. Πότε αρχίσατε να γράφετε; Είναι αυτός ο τρόπος έκφρα-

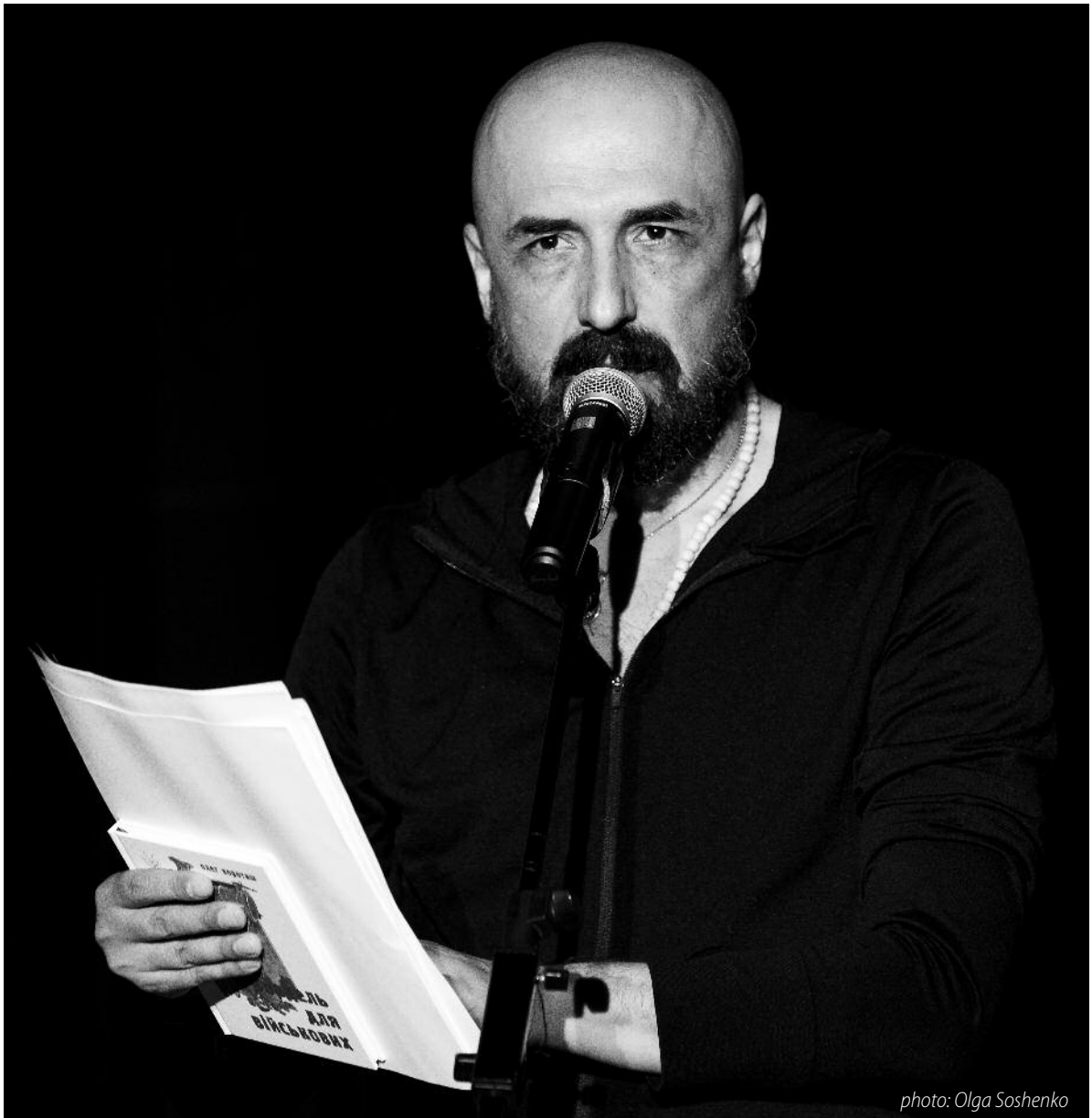

photo: Olga Soshenko

σής σας; Γράφετε, όταν θέλετε να πείτε κάτι; Όταν δεν θέλετε να μιλήσετε με κανέναν; Περιγράψτε μας τη διαδικασία της δημιουργίας.

– Για εμένα προσωπικά, η ποίηση δεν είναι συμφωνία, αλλά λίθος, τον οποίον πρέπει να επεξεργαστούμε και να απελευθερώσουμε από ό,τι περισσεύει. Τότε απεικονίζω έντονα τη σημασία, με έναν ιδιότυπο τρόπο. Στο μυαλό μου αρχίζουν να περιστρέφονται ορισμένες αρχιτεκτονικές μορφές σαν πυραμίδες, κίονες κ. α., ανοιχτόχρωμες, κίτρινης απόχρωσης. Αρχισα να γράφω ξαφνικά, όταν ήμουν μαθητής, στα δεκατρία μου. Εάν θέλω ως ποιητής να πω κάτι στους ανθρώπους; Όχι, αυτό δεν είναι το καλύτερο κίνητρο για τη δημιουργία. Είμαι, μάλλον, ένας προσεκτικός ακροατής και το κείμενο με βοηθάει να σκέπτομαι.

– Ανήκετε στη γενιά της δεκαετίας του ενενήντα και, απ' ό,τι γνωρίζω, δεν ήσασταν καθόλου παθητικός παρατη-

ρητής. Τι από τα μοιραία χρόνια αυτά για την Ουκρανία είναι πιο αξιομνημόνευτο για εσάς;

– Η παγκόσμια διπλωματία είναι τερατώδες δημιουργήμα, το οποίο χρειάζεται έναν ολόκληρο αιώνα για να γυρίσει το κεφάλι του προς τη σωστή κατεύθυνση. Όταν ο Αλφρέντ Ρόζενμπεργκ εκφράστηκε υπέρ της δημιουργίας του ανεξάρτητου Ουκρανικού Κράτους, δεν μετέφερε την άποψη των Γερμανών περί της ενίσχυσης του σλαβικού κράτους, αλλά τον τρόπο αποδυνάμωσης της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, χωρίζοντας την σε ανεξάρτητες εθνικές ομάδες. Σήμερα, για την παγκόσμια πολιτική δεν έχει σημασία η ευημερία της Ουκρανίας, αλλά η επίτευξη του σκοπού της αποδυνάμωσης της Ρωσίας, ενώ η προσάρτηση της Κριμαίας αποτελεί έναν επιπλέον πονοκέφαλο στην περιοχή της Μεσογείου. Είμαι πεπεισμένος ότι τα προβλήματα αυτά αγγίζουν και την Ελλάδα.

Οι Ουκρανοί ποιητές Ολέγ Κοροτάς και ο Βασύλ Γερασυμιούκ δίπλα στο μνήμα του Δάντη Αλιγκέρι, στο Κίεβο.

– Ακριβώς 100 χρόνια πριν, ο κόσμος αναρωτιόταν, αν είναι αναγκαία η ύπαρξη ενός ανεξάρτητου κράτους, της Ουκρανίας. Έχω την εντύπωση, ότι δεν έχει αλλάξει τίποτα, αν και το Ουκρανικό Έθνος έχει ζήσει πολλά κατά τον τελευταίο αιώνα. Πιστεύετε, ότι ο κόσμος πλέον είναι πεπεισμένος ότι η Ουκρανία πρέπει να υπάρχει;

– Με απασχολούσε αυτή η ερώτηση, όταν προσπαθούσα να καταλάβω τον εαυτό μου: ποιος είμαι; Ποιητής, τι είδους πολίτης; Εθνικιστής ή κοσμοπολίτης; Γιατί γίνονται πόλεμοι; Γιατί κερδίζει το κακό; Σε κάποιο σημείο κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η ενοποίηση της ανθρωπότητας σε ένα ενιαίο μοντέλο πολιτισμού, θα επιτρέψει να ζούμε και να εργαζόμαστε για την ανάπτυξη μιας υψηλής νοημοσύνης, που θα φροντίζει τη διατήρηση του κάθε συγκεκριμένου Έθνους, ως ενός ακραίως απαραίτητου συνδετικού κρίκου του πλανήτη. Μέχρις ότου η ανθρωπότητα θα είναι αποσπασμένη, θα διαρκεί ο πόλεμος για την επιβίωση, οι πιο ισχυροί Λαοί θα απορροφάνε τους πιο αδύναμους, τη γλώσσα και τον πολιτισμό τους.

– Πολλοί ποιητές, στα έργα τους αναφέρονται στην αρχαία Ελληνική μυθολογία. Οι μεγάλοι ποιητές της Ουκρανίας Ιβάν Φρανκό και Λέσια Ουκραϊνκα ήταν γνώστες αυτής. Η προσέγγισή σας στους μύθους της αρχαίας Ελλάδας είναι μοναδική, απρόσμενη, ανεπανάληπτη. Αυτό άγγιξε εμένα προσωπικά, με την πρώτη ανάγνωση των έργων σας. Σε τι ευθύνεται το γεγονός αυτό, σε κάποια επιρροή, καλές γνώσεις ή ιδιαίτερη σχέση;

– Ευχαριστώ πολύ για αυτή την ερώτηση... Δεν μπορώ να αποκαλέσω τον εαυτό μου ως υμνητή της αρχαιότητας. Κατά κάποια έννοια, σκέφτομαι βασιζόμενος

στα ελληνικά πολιτιστικά αρχέτυπα, μια και από την παιδική μου ηλικία, αντί για παραμύθια μου διάβαζαν θρύλους και μύθους της αρχαίας Ελλάδας. Προφανώς, οι Αργοναύτες, η «Ιλιάδα», η «Οδύσσεια» περιέχουν, κατά την άποψή μου, καθαρά φροϋδική θεωρία. Και ύστερα αναρωτιόμουν, γιατί όχι και οι Σκανδιναβοί. Δεν έχω απάντηση. Φαίνεται ότι στο θέμα της επιρροής παίζει ρόλο και η Ελληνική αρχιτεκτονική.

– Σε μια από τις συνεντεύξεις σας, με πολύ πρωτότυπο τρόπο εκφράζεστε περί του όρου «παγκοσμιοποίηση ως σύγχρονη μορφή του ναζισμού». Εξηγήστε παρακαλώ, τι εννοείτε.

– Δεν νομίζω ότι είμαι αντί της παγκοσμιοποίησης. Όμως, πολύ θα ήθελα, οι διαδικασίες παγκοσμιοποίησης να αποκτήσουν ανθρώπινο χαρακτήρα, και να μη βασίζονται σε πολέμους μεταξύ των διακρατικών εταιρειών που αποβλέπουν σε αύξηση πόρων και σε πεδία επιρροής. Μέχρι στιγμής, απ' ό,τι παρατηρώ, μπορώ να πω τα εξής: η ανθρωπότητα θα αρνηθεί τα δικαιώματα και τις ελευθερίες, ενώ εθελοντικά, μαζικά θα κατευθύνεται προς τα τεχνολογικά γκέτο, όπου η προσωπική αξία του κάθε ανθρώπου, όπως και στην αρχαιότητα, θα υπολογίζεται με δουλική εργασία – υπηρεσία στους νεότερους θεούς.

– Τι είναι αυτό; Αρνηση να σκεφτείς; Αδυναμία άμυνας; Ο τρόπος της ελάχιστης αντίστασης – να είσαι σαν τους άλλους;

– Θα το αποκαλούσα απλή κοινωνιολογία. Ίσως, έτσι είναι δημιουργημένη η κοινωνία μας. Αδυνατούμε να εξηγήσουμε γιατί μερικοί γεννιούνται με χάρισμα

στην ιατρική, και άλλοι σε ποίηση, έχουν ταλέντο στη γενετική μηχανική ή αρχιτεκτονική. Προφανώς, το πάθος αποτελεί μια ισορροπία της Ύπαρξης ανάμεσα σε μαθηματικούς και μανιακούς.

– Εσείς θεωρείτε τον εαυτό σας ως μεταφυσικό ποιητή; Ο όρος «μεταφυσική» από την ιστορική και φιλοσοφική άποψη έχει κάμποσες έννοιες. Εάν όμως προσπαθήσουμε να την περιγράψουμε εν συντομία, θα καταλάβουμε ότι αυτή είναι η μορφή της κοσμοθεωρίας, μέθοδος νόησης. Τι σημασία περιέχει για εσάς προσωπικά ο όρος αυτός;

– Η ποίηση αποτελεί ένα εργαλείο των παθιασμένων. Θεωρώ, ότι είναι βαρετό, το να κλειδώνουμε την ποίηση μέσα στα πλαίσια ενός συγκεκριμένου στίλ, είδους ή φιλοσοφίας. Είναι σαφές, ότι βάσει της κοσμοθεωρίας μπορείς να είσαι μεταφυσικός. Από εδώ πηγάζει ο τυπικός μου αθεϊσμός, αναμονή του μοναδικού άλματος και αμφιβολίες για τη σκοπιμότητα εξόδου του βίαιου ανθρώπινου πολιτισμού έξω από τα όρια του ηλιακού συστήματος. Νομίζω, η μεταφυσική αποτελεί μια ώριμη μορφή της πνευματικότητας.

– Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ο εαυτός σας ως παράλληλος φιλόσοφος;

– Δεν ξέρω, ίσως.

– Κατά πόσο επίκαιρα είναι για σας αυτά, που συμβαίνουν γύρω σας: στη Χώρα, στον Πλανήτη, στο στενό σας κύκλο – οικογενειακό και φιλικό;

– Δημιουργικότητα, σεξ, οικολογία. Φυσικά πράγματα για έναν αναπτυσσόμενο πολιτισμό.

– Όμως... το έτος του 2014, ο πόλεμος δε σας προσπέρασε. Πως αισθάνεται ένας Ποιητής στον πόλεμο; Τι μαρτυράει η ιστορική εμπειρία για τη θέση του ποιητή υπό τόσο ακραίες συνθήκες του κοινωνικού κινδύνου;

– Δε θα ήθελα να δίνω ορισμένες εντολές, που έδινω ως αρχηγός. Δε θα ήθελα να γνωρίζω πράγματα, τα οποία ξέρω σήμερα. Πέραν τούτου, θα υποστήριζα: ο Πόλεμος δεν είναι σκάμμα της ορχήστρας για την ποίηση. Σας διαβεβαιώ ότι για τον Ολέγ Κοροτάς προσωπικά, αυτή είναι μια περιττή εμπειρία, ενώ για το Ουκρανικό κράτος ο πόλεμος αποτελεί μια τεράστια ευκαιρία να συμβάλει ουσιαστικά στον παγκόσμιο πολιτισμό.

– Ποια προτεραιότητα πρέπει να έχει ένας άνθρωπος – τη δημιουργική αυτοανάπτυξη ή επικοινωνία με άλλες προσωπικότητες;

– Ο ανθρώπινος πληθυσμός είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο, όπου για να επιζήσει κανείς πρέπει να βρίσκεται μέσα στο κοπάδι. Η αυτοανάπτυξη επιτρέπει στη διανοήση να μην πέσει θύμα των ενστίκτων του πλήθους. Εσείς επιλέγετε.

– Η ψυχοπαθολογία του πλήθους, θα έλεγε ο Μυκόλα Σιαδρύντσι. Πιστεύεται ότι αυτή επηρεάζεται από το Χρόνο;

– Παρακαλώ, μη με κατηγορείτε για σεξισμό, όμως οι έννοιες «πλήθος», «έθνος» περιέχουν σαφώς θηλυκά χαρακτηριστικά. Αντίθετα, οι έννοιες «ηγέτης», «ποι-

μήν», «καθοδηγητής», εκφράζουν άνδρα, δύναμη, πνεύμα, φαλλό. Κατά κάποια έννοια, όλοι μας είμαστε ζώα, και τον πρώτο λόγο έχει ο αρχηγός, ο οποίος γονιμοποιεί τα θηλυκά (το Λαό), είτε με το σπέρμα, είτε με τις ιδέες του. Και είναι πολύ καλό, όταν ο βασιλιάς Λεωνίδας είναι πολεμιστής, ικανός να συσπειρώσει τους Σπαρτιάτες, σε αντίθεση με τον ψυχοπαθή Πούτιν, που έστειλε το λαό του (τους Ρώσους) σε πολιτιστική αφάνεια.

– Δέχστε την άποψη ότι ο κάθε ποιητής εκφράζει το πνεύμα της εποχής του; Τι ερεθίζει τα συναισθήματά σας σε τέτοιο βαθμό, που αυτά μετατρέπονται σε ποίηση;

– Τι σημαίνει εποχή; Στην Ουκρανία είναι μία, ενώ στο Περού – άλλη. Ο Όμηρος και ο Οράτιος είναι αιώνιες προσωπικότητες, ενώ εμείς ζούμε ακόμη την εποχή του σοσιαλιστικού ρεαλισμού με τις φιλοδοξίες της πρωτοκαθεδρίας και ειδωλολατρίας. Σκεπτόμαστε επιφανειακά, αναζητάμε τον καλύτερο ποιητή της Χώρας, αντί να κατανοήσουμε τα στιλιστικά χαρακτηριστικά των δημιουργών, τα οποία ξεχωρίζουν τη μοναδικότητά τους στον πολιτισμό. Ενδεικτικά, μπορώ να αναφέρω τους δύο αγαπημένους μου καλλιτέχνες, λατινοαμερικάνικης καταγωγής, στο είδος ρέγκετον, τον Don Omar και τον Daddy Yankee, επειδή είναι εκπρόσωποι του ίδιου μουσικού στυλ, εργάζονται σε διαφορετικές κατευθύνσεις και αυτό τους ενώνει σαν φίλους, και δεν τους χωρίζει σαν ανταγωνιστές.

– Η εκκλησία θεωρεί την αυτοκτονία μια θανατηφόρα αμαρτία για την ψυχή. Παρακαλώ, εξηγήστε πιο βαθιά το δικό σας «Και ένα παράξενο χρέος για την αυτοκτονία του Ιησού πληρώνουν οι χριστιανοί».

– Η ζωή μου κυλάει σε ένα μποέμικο περιβάλλον με ηθικές τρίτης τάξης. Η υλική φτώχεια παράγει τη φτώχεια της κοσμοθεωρίας, ενώ τα πρότυπα της συμπεριφοράς γίνονται οι αρχές τύπου: πρέπει να φας κάποιον, αλλιώς θα σε φάνε. Στο θέμα του κοινωνικού και πολιτιστικού στιγματισμού η Χώρα μου ζει ακόμη την εποχή του Μεσαίωνα. Αν κάποιος θέλει να αποτελειώσει τη ζωή του, θα του προτείνω να το κάνει σωστά, με το σκεπτικό του τζιχάντ. Δεν είναι απαραίτητα να πηδήξει από το μπαλκόνι, καλύτερα να ανατιναχτεί σε ένα εχθρικό σημείο ελέγχου1.

– Εσείς προσωπικά, συνηθίζετε να σχεδιάζετε μπροστά; Εάν ναι, τι σχέδια έχετε για το μέλλον; Έχετε κάτι, που το επιθυμείτε πολύ;

– Ταξίδια. Θα ήθελα να ζήσω σε μερικές χώρες, να γνωρίσω την κουλτούρα, την ιστορία και τη γλώσσα της καθεμιάς. Γενικά οτιδήποτε, που θα μπορούσε να γίνει ποίηση.

– Πρέπει να γνωρίσετε την Ελλάδα. Σας προσκαλούμε!

– Ευχαριστώ. Ελάτε στην Ουκρανία.

Μετάφραση από ουκρανικά της **Οκσάνα Ρομανιούκ**.